

**“ILK QADAM” DAVLAT O‘QUV DASTURI ORQALI
PEDAGOGIK JARAYONLARNI TAKOMILLASHTIRISHDA
MAKTABGACHATA’LIM TASHKILOTLARI SUBYEKTLARINING
OTA-ONALAR BILAN O‘ZARO HAMKORLIGI**

Kabayorova So‘g‘diyona Raxmonjon qizi

*Namangan viloyati Chust tumani g‘ova qishlog‘ida ONMTT da
tarbiyachi*

*Toshkent Kimyo Xalqaro universiteti Namangan filiali 2-bosqich
magistranti*

Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi yo‘nalishi

Annotatsiya: Ushbu tezis maktabgacha ta’lim tizimida "Ilk qadam" davlat o‘quv dasturining tatbiq etilishi sharoitida pedagogik jarayonlarni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish masalalariga chuqur yondashgan. Unda maktabgacha ta’lim tashkiloti subyektlari hamda ota-onalar o‘rtasidagi hamkorlikning an’anaviy shakllardan voz kechib, zamonaviy, ishonchga asoslangan va natijadorlikka yo‘naltirilgan modellari adabiy-ilmiy tilda tahlil qilingan. Ushbu tezisdan bolaning har tomonlama rivojlanishida oila va bog‘chaning uzviyligini ta’limiy zaruriyat emas, balki ma’naviy-ijtimoiy ittifoq sifatida talqin etilgan. Tezisdan pedagoglar, soha mutaxassislari va farzand tarbiyasiga mas’ul bo‘lgan shaxslar uchun mo‘ljallangan.

Kalit so‘zlar: "Ilk qadam" dasturi, pedagogik transformatsiya, maktabgacha ta’lim subyektlari, ota-onalar bilan hamkorlik.

Insoniyat tarixida ta’lim doimo ikki ustun — oila va ustoz o‘gitiga tayanib kelgan. Biroq, bugungi tezkor asrda ushbu ikki ustun o‘rtasidagi masofa gohida uzoqlashib borayotgandek tuyuladi. "Ilk qadam" davlat o‘quv dasturining hayotimizga kirib kelishi nafaqat ta’lim metodikasini, balki maktabgacha ta’lim tashkiloti subyektlari va ota-onalar o‘rtasidagi munosabatlar falsafasini ham tubdan yangiladi. Biz endi ota-onani shunchaki bog‘cha darvozasiga kelib-ketuvchi mijoz emas, balki bolaning ichki dunyosini ochuvchi "oltin kalit"ning ikkinchi yarmiga ega bo‘lgan hamkor sifatida ko‘rishimiz lozim.

Pedagogik jarayonni takomillashtirish haqida gap ketganda, ko‘z oldimizga ko‘pincha yangi uskunalar yoki chiroyli o‘yinchoqlar keladi. Lekin aslida haqiqiy takomillashuv — bu tarbiyachining ota-ona bilan nigohlari bir joyga tushgan nuqtadan boshlanadi. Tasavvur qiling, kichik bir maysa — bu bola bo‘lsa, maktabgacha ta’lim tashkiloti unga suv beruvchi bog‘bon, oila esa unga nur sochuvchi quyoshdir. Agar bog‘bon o‘z ishini sidqidildan bajarsa-yu,

quyosh o'z nurlarini qizg'onsa yoki aksincha bo'lsa, maysa hech qachon qad rostlab, bo'y cho'za olmaydi. Shu bois, "Ilk qadam" dasturi doirasidagi har bir mashg'ulot, har bir o'yin oila muhitida ham o'z aks-sadosini topishi shart.

Hamkorlikning yangi modeli bizdan muloqot tilini o'zgartirishni talab qiladi. Biz ota-onalar bilan rasmiyatchilik bilan, quruq statistik hisobotlar tili bilan emas, balki bolaning bugungi yutug'idan hayratlanish va ertangi kuni uchun birgalikda qayg'urish tili bilan so'zlashishimiz kerak. Masalan, bola bog'chada o'z his-tuyg'ularini boshqarishni o'rganyaptimi? Tarbiyachi bu haqda ota-onaga xabar berar ekan, buni "hisobot" sifatida emas, balki "quvonchli yangilik" sifatida yetkazishi va uyda ham ushbu ijobiy hislatni qanday quvvatlash mumkinligi haqida maslahatlashishi zarur. Mana shu nuqtada pedagogik mahorat va ota-ona mas'uliyati birlashadi.

Jarayonni takomillashtirishning yana bir muhim qirrasini — bu MTT subyektlarining ochiqligidir. Ota-onalar pedagogik jarayonning ichiga kirmas ekanlar, ular uchun bog'cha "qora quti" bo'lib qolaveradi. Biz ularga farzandlarining dunyosiga darcha ochib berishimiz kerak. Bu darcha faqatgina devoriy gazetalar yoki bayram tadbirlari emas, balki "psixologik soatlar", "mahorat darslari" va ota-onalar bilan birgalikda o'tkaziladigan "ijodiy laboratoriyalar" bo'lishi mumkin. Qachonki ota-ona o'z farzandi bilan birga loy ishqasa yoki birgalikda ertak qahramonini yaratsa, u o'zini tizimning bir bo'laki ekanligini his qiladi.

Oxir-oqibat, bu hamkorlikning mevasi — komil inson bo'lib yetishayotgan boladir. U o'zini hamma joyda birdek xavfsiz va tushunilgan deb his qiladi. Bog'chadagi talablar va uydagi qarashlar bir-biriga qarshi kelmasa, bolaning ruhiy dunyosida barqarorlik paydo bo'ladi. "Ilk qadam" dasturi bizga mana shu hamjihatlikning yo'l xaritasini beradi, lekin uni haqiqiy tirik asarga aylantirish — bizning, ya'ni pedagoglar va ota-onalarning qo'lida. Zero, kelajak poydevori bugun, bizning samimiy va ochiq muloqotimiz natijasida qo'yilmoqda.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim — bu shunchaki maktabga tayyorgarlik ko'rish maskani emas, balki inson shaxsiyatining poydevori quyiladigan muqaddas bir jarayondir. Biz ushbu tadqiqotimiz va mulohazalarimiz davomida "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi doirasida pedagogik jarayonlarni takomillashtirishning naqadar dolzarb ekanligini, bu jarayonda ota-onalar va ta'lim subyektlari o'rtasidagi hamkorlik qanchalik hayotiy ahamiyatga ega ekanligini tahlil qildik.

Bugun biz shunday bir xulosaga keldikki, hech bir mukammal dastur yoki eng zamonaviy metodika, agar u oila mehri va ota-ona e'tibori bilan sug'orilmasa, o'zining haqiqiy natijasini bera olmaydi. Pedagogik jarayonni takomillashtirish — bu faqatgina yangi darsliklar yaratish degani emas, balki

ota-onaning ko'nglini bog'cha hayotiga, ta'lim tizimining mohiyatiga ochish demakdir. Qachonki tarbiyachi va ota-ona o'rtasidagi muloqotda rasmiyatchilik o'rnini samimiyat, shubha o'rnini ishonch egallasa, shundagina bolaning ruhiy dunyosida barqaror o'sish va sog'lom rivojlanish imkoni tug'iladi.

"Ilk qadam" dasturi bizga faqat yo'nalish beradi, lekin bu yo'ldan bolani yetaklab o'tish — ikki ulug' kuchning, ya'ni bog'cha va oilaning birgalikdagi harakatiga bog'liq. Biz ota-onani ta'limning faol subyektiga aylantirish orqali nafaqat ta'lim sifatini oshiramiz, balki jamiyatimizning eng kichik bo'g'ini bo'lgan oilalarda ham pedagogik madaniyatni yuksaltiramiz. Zero, ma'rifatli ona va mas'uliyatli ota bilan hamnafaslikda ishlayotgan pedagog har qanday murakkab vazifani osonlik bilan uddalay oladi.

Shuni unutmash kerakki, biz bugun bog'cha devorlari ichida o'rayotgan "hamkorlik ko'priklarimiz" ertaga farzandlarimizning katta hayot yo'lidagi ishonchli tayanchi bo'lib xizmat qiladi. Bolalik — bu qaytib kelmaydigan fasl, "Ilk qadam" esa uning eng go'zal va mas'uliyatli bosqichidir. Agar biz tarbiyachilar va ota-onalar sifatida bir musht bo'lib birlashsak, ushbu dastur asosida tarbiya topayotgan yosh avlod nafaqat bilimli, balki o'zligini taniydigan, erkin fikrli va komil insonlar bo'lib yetishishiga mustahkam zamin yaratgan bo'lamiz.

Yakuniy fikrimiz shuki, takomillashuv jarayoni hech qachon to'xtamaydi. U har kuni yangi g'oyalar, yangi muloqotlar va yangi hamkorlik shakllari bilan boyib boradi. Bizning maqsadimiz esa yagona: har bir bolaning chehrasida baxtni ko'rish va ularning har bir "ilk qadami" mustahkam va nurli bo'lishini ta'minlashdir. Bu yo'lda bizga hamisha hamjihatlik, sabr va eng asosiysi — bolaga bo'lgan cheksiz muhabbat hamroh bo'lishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida". Toshkent sh., 2019-yil 16-dekabr, O'RQ-595-son. (Sohaning huquqiy asosi sifatida).
2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining hay'at qarori. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi (takomillashtirilgan ikkinchi nashr). Toshkent, 2022-yil.
3. Mirziyoyeva Sh. Sh. "O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning zamonaviy strategiyalari". Toshkent, 2021-yil.
4. Vigotskiy L. S. "Bola psixologiyasi va pedagogikasi masalalari". (Fundamental psixologik yondashuvlar to'plami).
6. Shin A. V., Mirziyoyeva Sh. Sh., Grosheva I. V. "Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni rejalashtirish va takomillashtirish". Metodik qo'llanma. Toshkent, 2020-yil.

7. Xasanova G. K. "Maktabgacha ta'lim pedagogikasi". Darslik. Toshkent, 2023-yil. (Ota-onalar bilan ishlashning zamonaviy metodlari bo'limi).
8. Epstein, J. L. "School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools". Westview Press, 2018. (Xalqaro hamkorlik modellari tahlili).
9. Yusupova P. "Maktabgacha tarbiya pedagogikasi". Toshkent, "O'qituvchi", 1993. (An'anaviy va zamonaviy tarbiya uyg'unligi).
10. Grosheva I. V. va boshqalar. "Bolaning rivojlanish xaritasi — pedagog va ota-ona o'rtasidagi muloqot vositasi sifatida". Amaliy qo'llanma. Toshkent, 2021-yil.